

Świat po Wielkiej Wojnie

Przypomnij sobie okoliczności podpisania rozejmu w Compiègne 11.11.1918 r.

Następnie zapoznaj się z tekstem źródłowym i odpowiedz na pytania

Müller zabity. Z najbliższej odległości świetlną kulą strzelono mu w żołądek. Żył jeszcze pół godziny z całkowitą świadomością i w straszliwych boleściach. Zanim umarł, wręczył mi swój portfel i przekazał mi swoje buty. Po mnie dostanie je Tjaden, obiecałem mu je.

Zdołaliśmy wprawdzie pogrzebać Müllera, ale zapewne niedługo pozostanie w spokoju. Nasze linie cofają się. Za wiele jest po tamtej stronie świeżych angielskich i amerykańskich pułków. Za wiele jest konserw wołowych i białych bochnów pszennego chleba. I za wiele nowych dział. Za wiele samolotów.

My zaś jesteśmy chudzi i wygłodzeni. Jedzenie nasze jest tak złe i uzupełniane tyłoma namiastkami, iż chorujemy przez nie. Właściciele fabryk w Niemczech stali się bogaczami – nam dyzenteria rżnie kiszki. Grzędy wychodka zawsze są gęsto zapełnione kucającymi – należałoby ludziom tam w ojczyźnie ukazać te szare, żółte, wynędzniałe, uległe twarze, te skurczone postacie, którym spazm żołądka wyciska krew z ciał.*

(Erich Maria Remarque, *Na Zachodzie bez zmian*, 1929 rok)

- ▶ * dyzenteria – inaczej czerwonka; ostra choroba zakaźna jelit, powodująca uporczywą biegunkę, nieleczona prowadzi do śmierci

Pytania do tekstu:

- ▶ Co pisze narrator o losie niemieckich żołnierzy?
- ▶ Kto, według niego, skorzystał dzięki wojnie?
- ▶ Dlaczego, zdaniem narratora, Niemcy się cofają?

Skutki wojny: ok. 9 mln. poległych, ok. 3,5 mln. inwalidów

Rozwój technologii wojennej: gazy bojowe

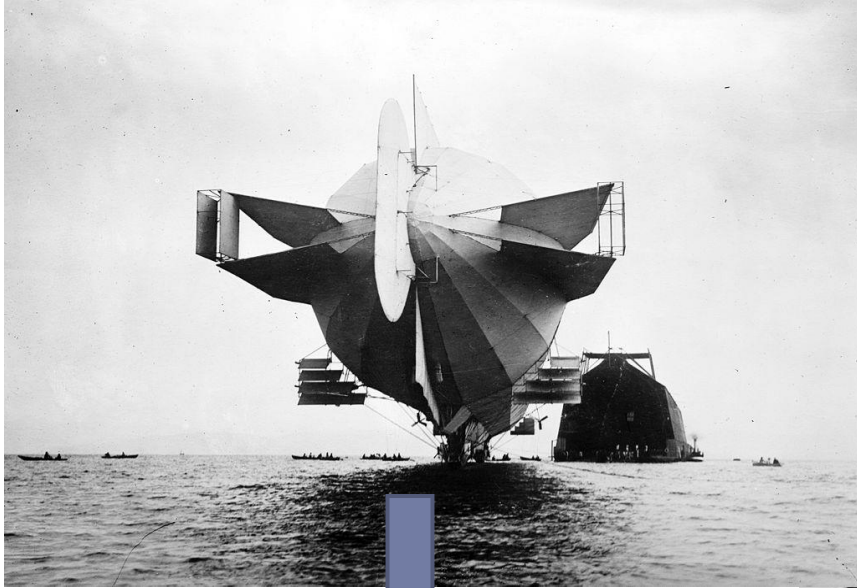
czołgi

karabiny maszynowe

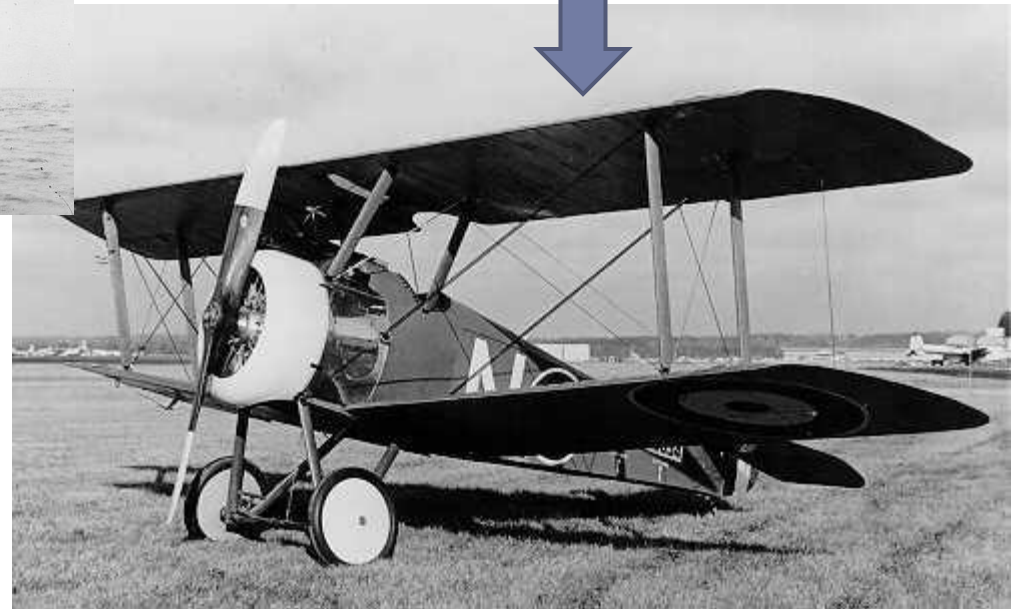

Rozwój lotnictwa wykorzystywanego dla celów wojennych

sterowce

myśliwce

Epidemia grypy – „hiszpanki”

Obejrzyj krótki (5 min) film:

<https://www.youtube.com/watch?v=SSuZ6rFV6kA>

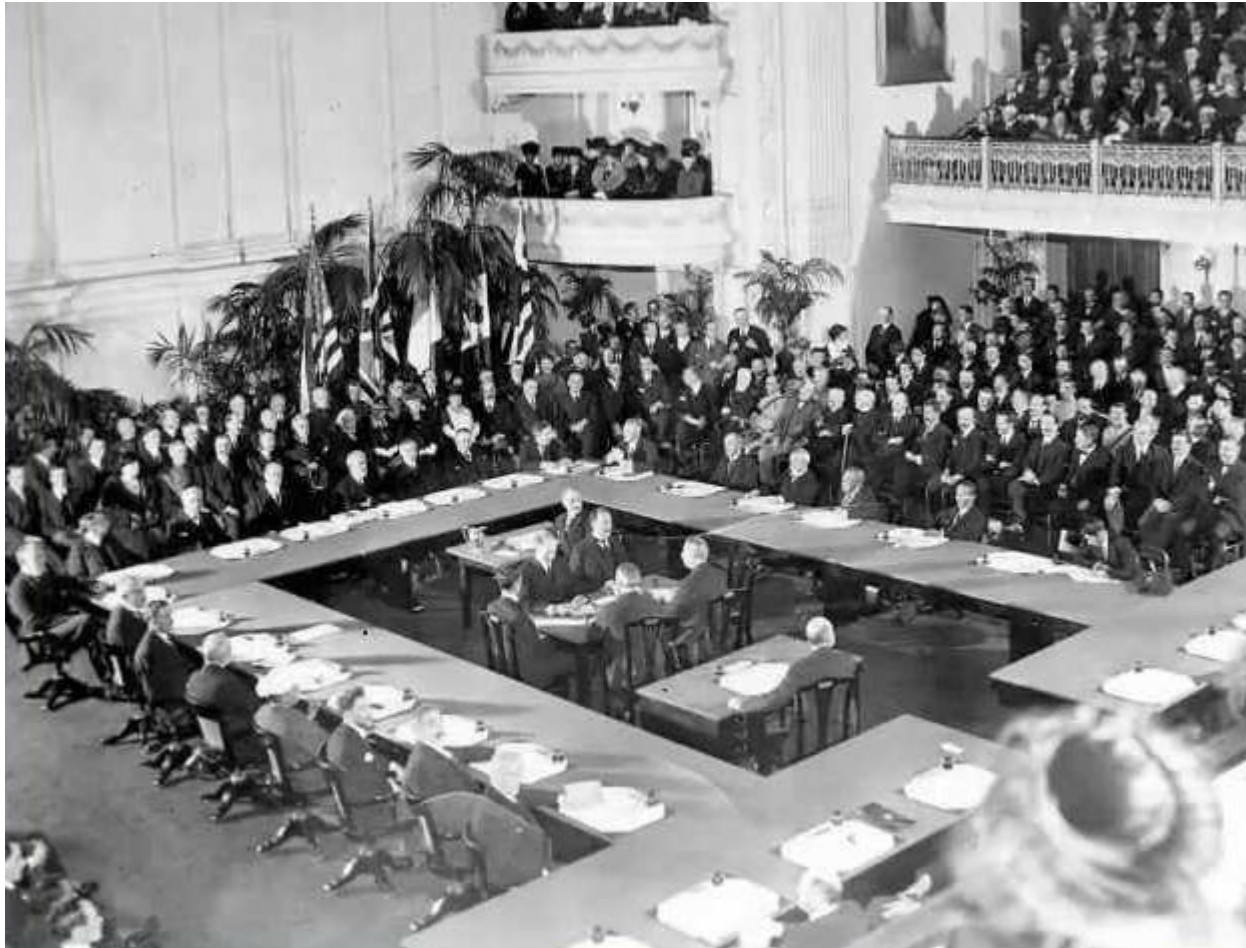

I odpowiedz na pytania:

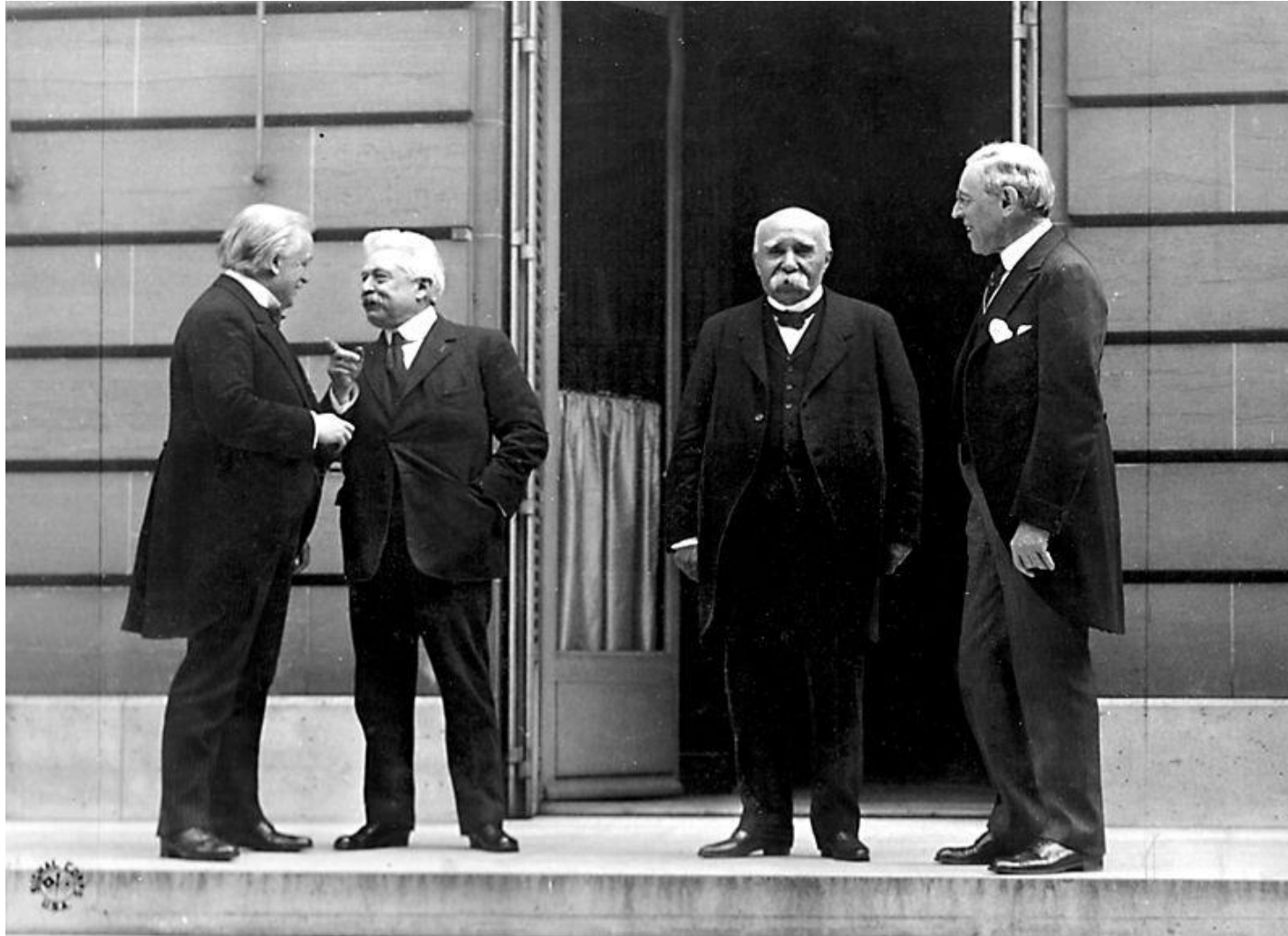
- W jakim kraju rozpoczęła się epidemia?
 - Dlaczego nazwano ją „hiszpanką”?
-

Konferencja pokojowa w Paryżu 1919-1920

WIELKA CZWÓRKA: decydujący głos podczas obrad

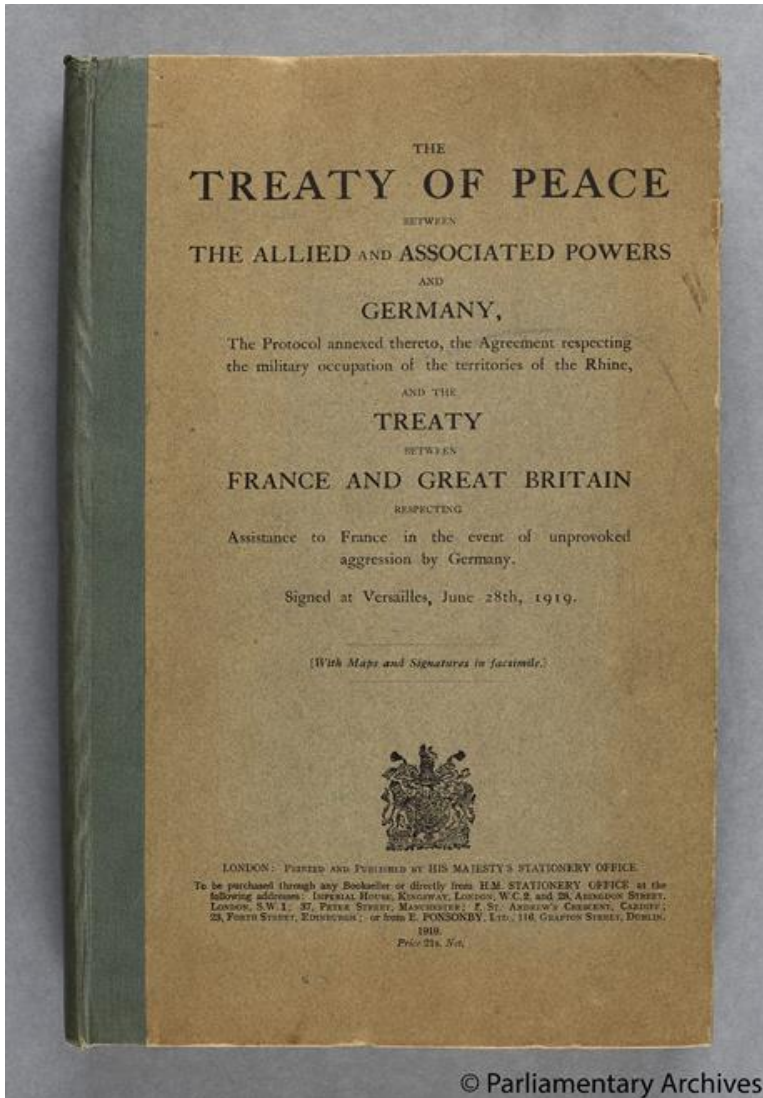
▶ **David Lloyd George, Vittorio Orlando, Georges Clemenceau, Woodrow Wilson** -----

Pokój z Niemcami: traktat wersalski 1919

Postanowienia wobec Niemiec:

- ❖ utrata wszystkich kolonii
- ❖ utrata Alzacji i Lotaryngii na rzecz Francji
- ❖ utrata Wielkopolski i Pomorza Gdańskiego na rzecz Polski
- ❖ Gdańsk i Kłajpeda wolnymi miastami (pod opieką Ligi Narodów)
- ❖ demilitaryzacja Nadrenii
- ❖ ogromne reparacje wojenne
- ❖ ograniczenie liczebności armii (max. 100 tys.)
- ❖ zakaz posiadania floty wojennej, lotnictwa i broni pancernej

Oddzielne traktaty pokojowe podpisano z sojusznikami Niemiec:

- ▶ Austrią
- ▶ Węgrami
- ▶ Bułgarią
- ▶ Turcją

- zobowiązane do spłaty reparacji wojennych

- ograniczenie liczebności armii

- utrata części terytorium

Przyjrzyj się mapie Europy po I wojnie światowej i wykonaj polecenia

Odpowiedz na pytania

- Wymień kraje, które powstały po I wojnie światowej
- Jakie przemiany ustrojowe przeszła w wyniku wojny Turcja i jaką rolę odegrał w nich Mustafa Kemal? (podr. str. 189)
- Jak zmienił się ustrój polityczny w: Niemczech, Rosji, Austrii, na Węgrzech?

Mały traktat wersalski 1919 r.

- Podpisany przez Polskę i część państw w Europie Środkowej (ale nie przez Niemcy!)
- zobowiązywał do poszanowania i przestrzegania praw mniejszości narodowych i wyznaniowych

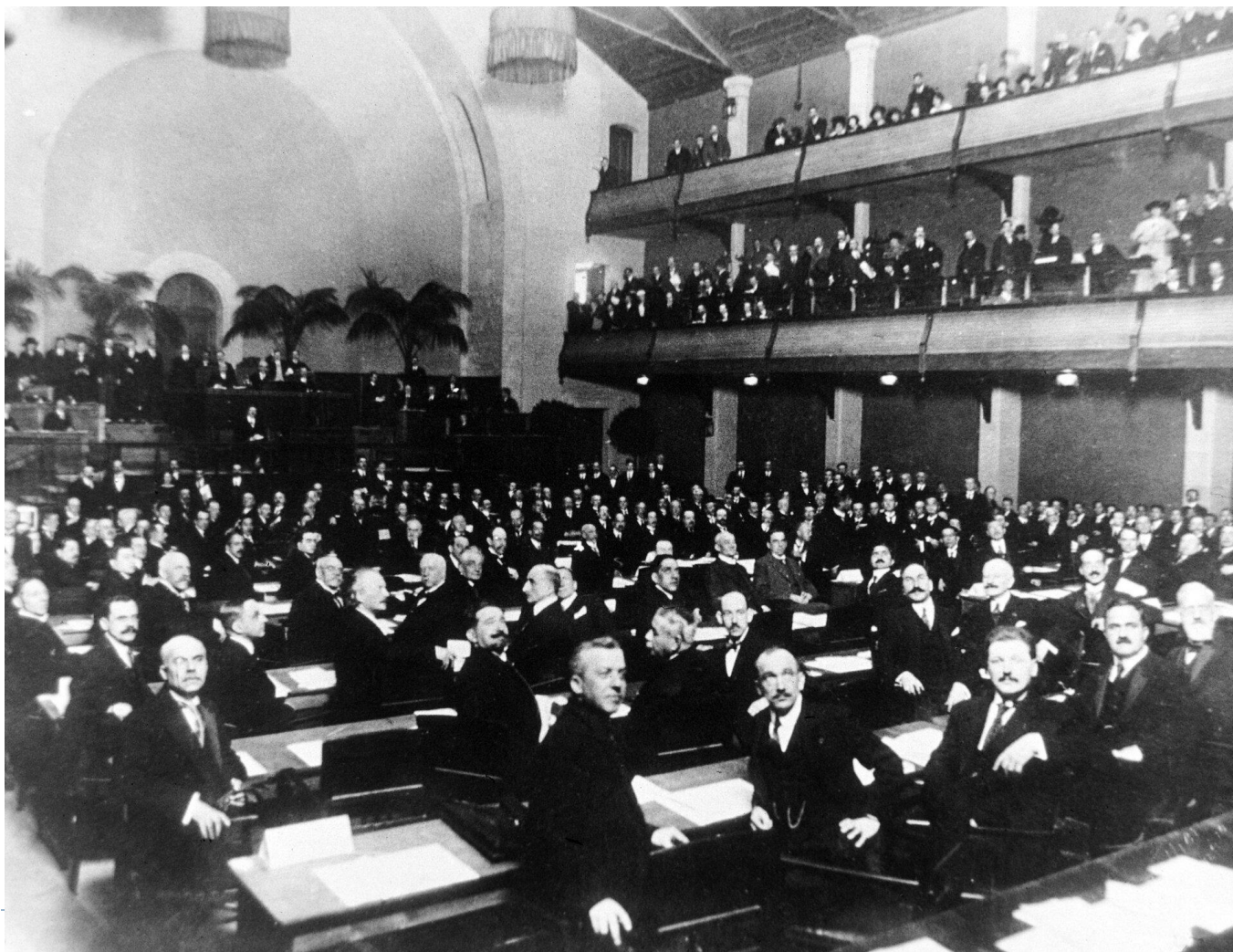

Liga Narodów 1920 -1946

- ▶ Cel: strzeżenie pokoju i zapobieganie wojnom
- ▶ Siedziba: Genewa
- ▶ Główny orędownik i propagator idei utworzenia Ligi Narodów: Woodrow Wilson (USA jednak nie weszły w skład Ligi...)
- ▶ raz do roku zebranie Zgromadzenia Ogólnego (przedstawiciele państw członkowskich)

Działalność: bezradna i bezsilna wobec agresywnej polityki państw w XX-leciu międzywojennym

Konferencja w Locarno 1925 r.

Podpisanie tzw. paktu reńskiego

- ▶ Wlk. Brytania, Francja, Belgia, Niemcy, Włochy
- ▶ Niemcy **gwarantują nienaruszalność granicy z Francją i Belgią**
- ▶ Tym samym dają jasny przekaz: granica z Polską i Czechosłowacją może w przyszłości ulec zmianie (!)

Czarny Czwartek w USA 1929 r. = początek wielkiego kryzysu gospodarczego

Obejrzyj: <https://www.youtube.com/watch?v=l6MjVjqL1po>

BROOKLYN DAILY EAGLE

And Complete Long Island News

LATE NEWS
WALL STREET ★★
1:15 PRICES

99th YEAR—No. 225. ★ NEW YORK CITY, THURSDAY, OCTOBER 24, 1929. ★ 32 PAGES THREE CENTS

WALL ST. IN PANIC AS STOCKS CRASH

Attempt Made to Kill Italy's Crown Prince

ASSASSIN CAUGHT IN BRUSSELS MOB; PRINCE UNHURT

Royal Sailer Was About to Lay Wreath on Unknown Soldiers' Tomb.

Princess, Deeply Moved, Falls Into Financier's Arms and Kisses Him

Hollywood Fire Destroys Films Worth Millions

ATTEMPT MADE ONLINE

Crown Prince Umberto.

FEAR 52 PERISHED IN LAKE MICHIGAN; FERRY IS MISSING

Wreckage Picked Up Indicates Craft Went Down With All Aboard.

PIECE OF PLANE LIKE DITEMAN'S IS FOUND AT SEA

Black and Orange Wreckage Indicates Daring Flier Went to Death.

High Duty Group Gave \$700,000 to Coolidge Drive

FOR MORE LOBBYISTS

Joseph R. Grunwald.

STOCKS CRASH IN RUSH TO SELL; BILLIONS LOST

Morgan, Mitchell Buying Stocks in Effort to Check Rush to Unload.

GARNEGIE CHARGE OF PAID ATHLETES ROUSES COLLEGES

HOOVER'S TRAIN HALTED BY AUTO PLACED ON RAILS

WARDER SOUGHT TO KEEP SEA TRIP SECRET, AID SAYS

SOMERS NAMED AS HEAD OF NEW EXCHANGE BANK

Krach na Wall Street w wyniku gwałtownego spadku cen akcji

Skutki:

- ▶ utrata oszczędności
- ▶ ograniczenie udzielania kredytów przez banki
- ▶ spadek produkcji i zamykanie fabryk
- ▶ gwałtowny wzrost bezrobocia
- ▶ wycofywanie kapitału amerykańskiego z Europy
- ▶ rozprzestrzenienie się kryzysu na kraje europejskie
(doprowadzenie do kryzysu politycznego i likwidacji rządów demokratycznych)

**Ratunkiem dla Amerykanów:
program „Nowy Ład” prezydenta
Franklina Delano Roosevelta: 1933 r.**

Polityka New Deal zakładała:

- ▶ ingerencję państwa w gospodarkę
- ▶ organizowanie przez państwo robót publicznych
- ▶ udzielanie zasiłków dla bezrobotnych
- ▶ wprowadzenie opieki socjalnej dla robotników

Praca domowa: zinterpretuj poniższe karykatury

- ▶ napisz, kogo przedstawiają/ symbolizują postacie na nich ukazane
- ▶ zidentyfikuj wydarzenie ukazane na karykaturze
- ▶ odpowiedz, w jakim celu dana karykatura została narysowana

„Cios w plecy”

